

Valentin CIORBEA

FILE DIN HRONICUL SECURITĂȚII
REFERITOARE LA SECTE/CULTE, BISERICA ȘI
MONAHISMUL ORTODOX (1921-1958)

Culegere texte din Arhiva Securității

Tehnoredactare și coperta: Alexandrina Macarov

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

CIORBEA, VALENTIN

**File din hronicul Securității referitoare la secte/culte,
Biserica și monahismul ortodox (1921-1958) / Valentin
Ciorbea. - București : Editura Academiei Oamenilor de Știință
din România, 2025**

Conține bibliografie

ISBN 978-630-6518-55-5

94

2

ACADEMIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA
Secția XI. Științe Istorice și Arheologice

Prof.univ.dr. Valentin CIORBEA, membru titular al Academiei Oamenilor
de Știință din România

FILE DIN HRONICUL
SECURITĂȚII REFERITOARE
LA SECTE/CULTE, BISERICA ȘI
MONAHISMUL ORTODOX
(1921-1958)

Editura Academiei Oamenilor de Știință din România
2025

Cuprins

I. Punere în temă	7
II. Privire succintă asupra realizărilor istoriografice publicate după 1989 referitoare la Serviciile secrete și Biserica Ortodoxă	10
III. Subiecte, informații și date culese din filele dosarelor consultate după aprobarea Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (C.N.S.A.S)	15
III.1. Raport de interes documentar privind Secte/Culte între anii 1921-1925	15
III.2 Măsurile aprobate de guvernul Vintilă Brătianu (24 noiembrie 1927 – 3 noiembrie 1928) pentru aplicarea Legii privind regimul cultelor promulgată la 12 aprilie 1928	27
III. 3 Raport al Inspectoratului Regional de Poliție Basarabia privind sectele/culte la data de 5 decembrie 1930	30
III.4 Sinteză privind sectele religioase. Anii 1929-1937	53
III. 5. Sinteză privind principalele elemente doctrinare ale sectelor/cultelor: 1929-1945.....	61
III. 6. Dare de seamă privind prezența unor sectanți în unitățile Corpului 6 Armată și a populației civile pe raza Comandamentului în perioada 1 ianuarie 1936 – 1 ianuarie 1937.....	72
III.7. Scurt istoric al Sectelor/Cultelor. Manifestări în orașul Zimnicea, anii 1942-1943	78
IV. Biserica Ortodoxă după 23 august 1944. Provocări	85
IV.1. 29 martie 1948. Notă referitoare la Patriarhul Justinian Marina (1948-1977) și Arhiepiscopul Firmilian al Craiovei (20 decembrie 1947 – februarie 1948).....	91

IV.2. Notă datată 6 noiembrie 1948 privind starea de spirit a slujitorilor Bisericii Ortodoxe. Situația sectelor/cultelor	95
V. Situația Sectelor/Cultelor	104
V.1. 30 decembrie 1950. Elemente ostile din cadrul mănăstirilor ortodoxe. Observațiuni și concluzii	104
V.2. Notă din 25 aprilie 1951 privind starea mănăstirilor, date statistice, activități subversive	106
V.3. 15 iulie 1951. Plan de acțiune pentru alcătuirea lucrării „Concentrarea călugărilor ortodocși”	115
V.4. 20 iunie 1955. Situația mănăstirilor și schiturilor, conform „muncii informativ-operative”	118
V.5. Concluzii și propuneri referitoare la prezența legionarilor în mănăstiri, interdicții privind accesul în mănăstiri, reducerea lăcașurilor de cult	149
V.6. Referat privind activitatea contrarevoluționară desfășurată în cadrul mănăstirilor, aprobat de general-colonel Alexandru Drăghici.....	151

I. PUNERE ÎN TEMĂ

Proiectul de față este conceput și realizat pentru a aduce spre cunoaștere distinșilor cititori documente create de Serviciile secrete pe temeale Secte/Culte, Biserica și monahismul ortodox depistate în Arhiva C.N.S.A.S. Cum se poate remarca titlul face trimitere la „*hronicul Securității*”. Informăm pe cititori că Serviciile secrete românești nu au înregistrat cronologic, sistematic, evenimente și fapte aflate în atenție operativă. Se va constata că rezultatul misiunilor de informare a fost concretizat în note, sinteze și rapoarte pentru activitatea internă și informarea conducerii de partid și de stat. Dacă aranjăm izvoarele cronologic se poate accepta termenul „*hronic*”.

Demersul nostru de a aduce în atenția publică documente din Arhiva C.N.S.A.S. nu este inedit. Realizările istoriografice privind Securitatea și Biserica Ortodoxă, Culte/Secte ne arată după cum vom vedea în evaluarea succintă, că deja s-a format o echipă de cercetători ai temelor, cu rezultate deosebite. Și atunci se poate pune întrebarea de ce publicăm documente ?

Pentru cercetători izvorul istoric este materia primă pe care o prelucrează prin critică pentru a deveni realizare istoriografică. Toți cei interesați de temeale aduse în atenție au posibilitatea să cunoască și să-și formeze propria opinie despre

munca Serviciilor Secrete în perioada 1921 -1958, delimitată de documentele prezentate.

De ce Secte/Culte? Am constatat că subiectul a interesat îndeaproape activitatea comunităților încadrate în secte. De altfel, legislația a reglementat care sunt acceptate și cel interzise întrucât erau justificat periculoase pentru statul român. Ele trebuiau cunoscute de personalul operativ.

În continuare am inclus un document legislativ adoptat de guvernul Vintilă Brătianu (24 noiembrie 1927 – 3 noiembrie 1928). Un document detaliat despre Secte/Culte în Basarabia este elocvent pentru situația din regiune și în alte zone din țară.

O problemă sensibilă a fost prezența sectanților în armată, chestiune care a interesat și comandamente zonale. Exemplificăm cu un document emis de comandamentul Corpului 6 Armată.

Schimbările aduse de 23 August 1944 s-au reflectat și în Biserica Ortodoxă în ce privește provocările, starea de spirit. Izvoarele publicate demonstrează realitatea. Am selectat documente despre Patriarhul Iustinian Marina (1948-1977) și Arhiepiscopul Firmilian Marin, în momentul emiterii notei informative, vlădică al Craiovei.

Cititorii vor putea evalua informațiile despre monahismul ortodox în atenția Securității. Obiectivul principal a fost depistarea legionarilor retrași în mănăstiri, arestarea și condamnarea lor. Sunt multe analize, concluzii și propuneri. Un alt obiectiv l-a constituit desființarea mănăstirilor. În propunerile la cel mai înalt nivel, Ministerul de Interne, s-au aflat premisele Decretului 410/1959, privind completarea Decretului nr. 177 din 4 august 1948, pentru regimul general al cultelor religioase aprobat de Marea Adunare Națională pe 28

octombrie 1959 și publicat în Buletinul Oficial nr. 28.¹ Actul juridic a permis desființarea a 92 de mănăstiri, iar circa 5.000 de monahi și monahii au reintrat în viața civilă.²

Nutrim speranța că cititorii care vor parcurge „*hronicul*” propus, vor înțelege de ce Serviciile secrete din țara noastră au avut în activitatea operativă temele propuse. Precizăm că documentele sunt redactate păstrând grafia și sublinierile realizatorilor, ghilimelele care încadrează textele ne aparțin.

¹Vezi Adrian Nicolae Petcu, *Decretul 410/1959 de la adaptare la aplicare*, în *Biserica și Stat. Perspective teologice și istorice. Studii în memoria Părintelui Profesor Adrian Gabor* (coord. Vasile Adrian Carabă, Sebastian-Laurențiu Nazăru, Ionu Alexandru Tudorie), editura Istros, Brăila, 2019, pp. 523-560.

²Emilian Lovișteanu, Episcop-vicar al arhiepiscopiei Râmnicului, *Răstignirea monahismului românesc*, Editura Doxologia, 2009, p. 34.

II. PRIVIRE SUCCINTĂ ASUPRA REALIZĂRILOR ISTORIOGRAFICE PUBLICATE DUPĂ 1989 REFERITOARE LA SERVICIILE SECRETE ȘI BISERICA ORTODOXĂ

Prăbușirea regimului comunist în decembrie 1989 a adus cercetătorilor din domeniul istoriei, între altele, înlăturarea cenzurii și accesul la unele fonduri arhivistice interzise studiului. Un interes justificat s-a manifestat față de Arhiva Securității preluată de Serviciul Român de Informații (S.R.I.), instituție înființată pe 26 martie 1990.³

Până în anul 1999 când s-a constituit C.N.S.A.S. și s-a transferat o mare parte din Arhiva Serviciului Român de Informații (S.R.I.), accesul la dosare a fost mai greu.

Stabilirea regulilor de acces și studiu dosarelor de către Colegiul C.N.S.A.S. a deschis cercetarea temelor solicitate de cercetători și aprobate de aceeași structură. În scurt timp s-a acumulat o istoriografie apreciabilă. S-a simțit nevoia de a realiza bibliografii instrumentale de lucru indispensabile cunoașterii numărului de repere și tematica abordată.

³Vezi Florian Banu, *Evoluția instituțională a Securității în perioada 1948-1958*, Editura Tipo Moldova, Iași, 2010 (Passim).

Dintre bibliografi menționăm pe regretatul istoric Gheorghe Hristodol.⁴ S-au mai evidențiat Alexandru Stănciulescu-Bârda și Cristian Stănciulescu-Bârda, care au realizat trei volume cu articolele periodicului „Biserica Ortodoxă Română”, „Revista Ortodoxă” și „Studii teologice”.

O bibliografie realizată cu multă atenție, după criterii științifice, aparține lui Adrian Nicolae Petcu, împătimitul cercetător al temei – Securitatea și cultele. Prima bibliografie a publicat-o în anul 2005.

Domnul Adrian Nicolae Petcu urmărește și indexează cu atenție istoriografia temei adăugând noile roade ale istoricilor. În anul 2016 a republicat bibliografia cu realizările de până la zi.⁵ Intenționează după cum ne-a mărturisit, să completeze bibliografia din zece în zece ani. Așa că următoarea va apărea în anul 2026.

Până în anul 2016, Adrian Petcu a depistat 750 de repere bibliografice. Pe bună dreptate autorul atrage atenția că *„Volumul editorial este mare și tematica este diversă, deoarece alături de o tematică mai veche, precum victimele din rândul clericilor și mănăstirilor, remarcăm o atenție acordată mecanismelor instituționale și raporturilor cu structurile, în general represive, ale regimului comunist, problematicei afirmării în viața Bisericii în comunism a căpătat o diversitate, care contribuie în mod substanțial la cunoașterea trecutului într-o viziune cât mai obiectivă și cuprinzătoare.*

*Din punct de vedere metodologic ne aflăm în fața unui mozaic de abordări”.*⁶

⁴Vezi Adrian Nicolae Petcu (coord.), *Bibliografia post-decembristă referitoare la Biserica Ortodoxă în perioada regimului comunist (1945-1989)*, în *C.N.S.A.S.. Partidul, Securitatea și cultele*, Editura Nemira, 2005, pp. 395-427.

⁵*Idem*, *Bibliografia post-decembristă referitoare la Biserica Ortodoxă în perioada regimului comunist*, în „Caietele C.N.S.A.S.”, anul IX, nr. 1-2 (17-18, 2016, pp. 423-428.

⁶*Ibidem*.

Bibliografia este bine structurată: I. *Izvoare*; II. *Lucrări generale*; III. *Lucrări speciale, studii și articole*; IV. *Recenzii, note de lectură, discuții*.

S-au publicat dosare întocmite de Securitate unor personalități ale Bisericii Ortodoxe: Arsenie Papacioc, Teofil Pârâianu, Daniil Sandu Tudor, Valeriu Gafencu, Patriarhul Iustinian ș.a. S-au învrednicit cu editarea, istoricii: Florian Bichir, Adrian Petcu, George Enache, Moise Iorgovan, Dorin Dobrinu ș.a.⁷

La secțiunea *Jurnale. Mărturii. Memorii* constatăm că alte personalități și-au publicat memoriile. Îi amintim pe Bartolomeu Anania, Ioan Iovan, Nicolae Steinhard, Partenie Ciopran, Justinian Marina, D. Stăniloae, episcopul dr. Nicolae Popovici, Sofian Boghiu ș.a. Îl evidențiem și pe pastorul evanghelic Richard Wurmbrandt.⁸

La secțiunea *Istorie orală* sunt enumerate interviuri cu preoți, ierarhi, monahi precum Antonie Plămădeală, Ilie Cleopa, Dumitru Bălașa, Pavel Glăvan, Pimen Suceveanul, Ioan Iovan, Nectariu Ciolanu, Sergiu Roșca ș.a.⁹

Parcurgând reperele bibliografice enumerate în *Lucrări generale* găsim 151 de titluri.

Cercetătorul găsește volume, studii și articole care îl introduc în subiectele publicate până în 2016. Istorici talentați precum Ovidiu Bozgan, Constantin Buchet, Ion Dumitru-Snagov, George Enache, Sergiu Grosu, Cicerone Ioanițiu, Sorin Ivănescu, Gheorghe Onișor, Mircea Păcurariu, Adrian Nicolae

⁷*Ibidem*, pp. 425-426.

⁸Vezi Richard Wurmbrandt, *Cu Dumnezeu în subteran*, Editura Școalelor, București, 1993, 269p.

⁹Adrian Nicolae Petcu, *op. cit.*, pp. 436-438.

Petcu, Anton Moisea, Silvestru Prunduș, Dumitru Șandru, Vasile Cristian, Ion Zubașcu ș.a.¹⁰ îi regăsim în secțiune.

La secțiunea III. *Lucrări speciale. Studii și articole* domnul Adrian Petcu a cuprins 359 de titluri.¹¹ Constatăm că istorici și publiciști au fost preocupați de situația monahismului. Îi menționăm pe domnii Cristian Troncotă, Constantin Aioanei. S-a scris despre viața unor ierarhi, regimul de detenție suportat de cei arestați; situația bisericilor și mănăstirilor din Moldova aflată sub regimul comunist, situația Bisericii Greco-Catolice ș.a. Se remarcă prin studiile și articolele riguroase, prin documentare și analiză, istorici precum Ovidiu Bozgan, David Petru, George Enache, Ioan Dură, Adrian Petcu prin analiza realităților așa cum reies din documentele o situație dintre Biserica Ortodoxă și Securitate. Se disting cărțile semnate de George Enache și Adrian Petcu care descifrează variate aspecte privind monahismul ortodox și puterea comunistă. Au mai abordat tema situației preoților în temnițele comuniste Nicolae Hurjui, Florin Dobrici ș.a.

Vasile Manea a dat trei ediții ale lucrării sale „*Preoții ortodocși în închisorile comuniste*”, Ilie Manole s-a ocupat de clerul militar. Din tematică nu lipsesc studii și articole privind demolarea unor lăcașe de cult.

Remarcăm perseverența în documentare și analiza mai multor aspecte din raporturile Bisericii Ortodoxe și Securitate publicate de Adrian Petcu. Cercetătorul se detașează numai prin numărul titlurilor publicate, dar mai ales prin valoarea științifică. Situația multor preoți în perioada comunistă este prezentată de domnul Toma Rădulescu în revista „Cetatea creștină”. Mai menționăm pe Ludmila Tihonov preocupată de cultele din R.S.S. Moldova sub regimul sovietic.

¹⁰*Ibidem*, pp. 438-449.

¹¹*Ibidem*, pp. 449-476.

Studii temeinice a dat Vasile Cristian privind monahismul în anii '50 ș.a. Sunt articole în care autorii au avut în atenție rezistența anticomunistă a slujitorilor Bisericii Ortodoxe.

La secțiunea IV - *Recenzii. Note de lectură. Discuții* - se găsesc 33 prezentări de cărți, opinii în urma lecturilor de volume ș.a.

Indubitabil, bibliografia realizată de Adrian Petcu este principalul instrument de lucru pentru cercetătorii preocupați de tema Biserica Ortodoxă și Securitatea.

III. SUBIECTE, INFORMAȚII ȘI DATE CULESE DIN FILELE DOSARELOR CONSULTATE DUPĂ APROBAREA CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU STUDIAREA ARHIVELOR SECURITĂȚII (C.N.S.A.S)

III.1. RAPORT DE INTERES DOCUMENTAR PRIVIND SECTE/CULTE ÎNTRE ANII 1921-1925

Studiul Sectelor/Cultelor cum sunt denumite în filele de arhivă, din perspectivă istorică este o necesitate pentru cunoașterea fenomenului religios în spațiul statal românesc, pe de o parte, precum și în evidențierea reacției instituțiilor statului pentru cunoașterea fenomenului.¹²

¹²Vezi Dorin Dobrințu, *Religie și putere din România 1919-1944*, în *Romanian Political Science Review*, Vol. III, nr. 2, 2007, pp. 583-602.

Începem cronologic, cum am menționat, cu documentul: „*Mișcarea adventiștilor, baptiștilor și altor secte religioase. Studiul lor la Decembrie 1921*” (Sic!).¹³

Izvorul are 9 pagini dactilografiate. Nu are antet și nici semnătura autorului. Raportul evidențiază situația sectelor începând cu anul 1921, an în care s-a constatat o intensificare a activității respectivelor comunități.

Vom cunoaște poziția guvernului Vintilă Brătianu exprimată prin circulare ale Ministerului Instrucțiunii și Cultelor, titular Petre P. Negulescu. Ce rol a jucat sprijinul venit din străinătate pentru anumite culte, reacția ortodocșilor prin preoți și la nivelul Sinodului; reacții din străinătate pentru sprijinul adventiștilor și baptiștilor prin critica deschisă a guvernului României.

Se semnalează apariția sectei Evangheliștilor, prin care agenții maghiari antiromâni încercau să afecteze disciplina în rândul Armatei României. Cum a fost abordată la nivelul guvernului prin Ministerele Cultelor, de Interne și Război. Pentru cercetătorul interesat de situația Secte/Culte după primul Război Mondial, izvorul pus în circulație este de neocolit.

„MIȘCAREA ADVENTIȘTILOR, BAPTIȘTILOR ȘI A ALTOR SECTE RELIGIOASE. Stadiul mișcării la Decembrie 1924.

Propaganda sectelor religioase în Vechiul Regat și Transilvania. Adventiștii și Baptiștii. Pe la începutul anului 1921, mișcarea sectelor religioase devenise destul de

¹³Arhiva C.N.S.A.S., *Fond documentar*, dosar D.015251, f. 7-15.

îngrijorătoare, pentru ca Ministerul Cultelor să dea, în 12 Aprilie, o circulară, în care nu recunoaște nici un fel de organizație centrală a sectelor religioase din țară; dar se admite numai organizații locale, în scopul exclusiv al cultului, iar nici de cum de propagandă. Secta nazareenilor este cu desăvârșire interzisă.

Totuși propaganda continuă.

Secta adventistă este răspândită foarte mult în județul Prahova și în multe localități din Transilvania. În Bucovina sosesc din America, Ungaria și București o mulțime de propagandiști adevențiști, cari fac adepți, răspândind broșuri și reviste adventiste.

La 24 Iunie 1921, Ministerul Cultelor dă altă circulară, prin care prescrie: Exercițiul cultului adventist și baptist este liber; propaganda va evita defăimarea bisericii și a personalului bisericesc; predicatorii vor putea fi musai cetățeni români, dar și streini, admiși de Minister.

Propaganda atunci ia proporții și mai mari. Autoritățile sunt puse în nedumerire. Astfel, prefectul de Neamț, care avea, în acelaș timp adresa Comandamentului Corp IV Armată pentru înfrânarea propagandei religioase și circulara ministerială suszisa, nu știe ce atitudine să ia.

Propaganda adventistă se face acum fățiș. În Ploiești se răspândesc apeluri, prin care se invită populația să ia parte la predicile ce se țin la casa de rugăciuni a adventiștilor.

Preoții religiei de stat cer Ministerului să intervină ca să nu se permită stabilirea în diferite localități a unor indivizi, fără nici o ocupație, cari răspândesc ideile adventiste în dauna religiei strămoșești.

Propaganda sectelor își urmează însă cursul. La Oradea-Mare, într'o singură săptămână, trec la baptism 64 persoane, dintre cari 63 români, iar dintre ei și soldați.

La Focșani, se ține în Septembrie 15, 1921, adunarea generală a comunității adventiste, la care iau parte 4 delegați americani, 1 delegat elvețian și 2 misionare din străinătate.

Se iau și oare-cari măsuri. Astfel, Ministerul Comunicațiilor, în serviciile pendinte de el, interzice în Noiembrie 1921 propaganda adventistă. Biserica ortodoxă ia măsuri de combatere a sectelor religioase în Decembrie 1921.

Ministerul Cultelor, la 21 Decembrie 1921, dă o circulară și la 17 Ianuarie 1922 alta, prin care se dă deplină libertate cultului baptist.

Dar, cu toată larga toleranță a Ministerului Cultelor Față de aceste secte, totuși revista „RELIGIOUS HEROLD” din America, în numărul său din 26 Ianuarie 1922, vorbește de persecuțiile și suferințele baptiștilor din România.

De unde au baptiștii atâtea fonduri pentru propagandă ? În revista „EVANGELIUMS MUNKAS”, din 15 Iunie 1922, aflăm că baptiștii americani, în număr de 8 milioane, au strâns un milion de dolari pentru înființarea unui seminar de predicatori în România. La adunarea din București, 16 Decembrie 1921, s’a fixat sediul acestui seminar în Cluj, firește fiindcă baptismul este răspândit mai mult în Transilvania.

În Iași, apare o nouă sectă, a „evangheliștilor”, condusă de GRIGORE CONSTANTINESCU, ajutat de supusa engleză HENRIETTE EOLL, devenită mai în urmă soția sa, și de RICHARD W. HILL, predicator, supus englez. Se interzic întrunirile de propagandă ale acestei secte, căci ea nuste coprinsă în circulara Ministerului Cultelor.

În Iunie 1922, propaganda adventistă în județele Săcusești din Transilvania este un miloc de acțiune condusă de Maiorul TOKOS GYULA, din marele stat major ungur cu scopul de a slăbi disciplina în armata noastră, căci se propagă învățătura că nu e permis să ucizi pe nimeni, deci să nu se întrebuinteze arma.

Biserica ortodoxă și credincioșii ortodoxă încep să reacționeze. La sfârșitul lui August 1922, preotul RĂDUCAN POPESCU din București ține o conferință în gara Buzău, ca trimis al Direcțiunii C.F.R. pentru combaterea adventismului. În luna Iulie, acelaș an, preoții ortodoxi din Botoșani țin în biserici predici contra sectelor religioase. După serviciul religios, credincioșii, indignați de manoperile sectatorilor, merg la casa de rugăciune a adventiștilor, cu care ajung la conflicte. Se mai semnalează conflicte între creștinii ortodoxi și baptiști la Hotin/Septembrie 1922/, cu ocazia înmormântării unui copil baptist; între ortodoxi și adventiști în comuna Cerașu din Prahova/Sep. 1927.

Se observă însă că pe măsură ce adventismul și baptismul iau proporții în țară, adepții din străinătate nu scapă nici un prilej de a acuza guvernul român de persecuții aduse corregionarilor lor.

Cu ocazia congresului general al baptiștilor la Londra, o delegație s'a prezentat la domnul Ministru TITULESCU, căruia i-a adus la cunoștință „trista” situație a baptiștilor din țara românească; iar D-rul RUSHBROOK, care a vizitat România, i-a declarat că are chiar documente scrise asupra persecuțiilor în potrive baptiștilor. Tot acest domn și-a repetat acuzațiile în New-York, cu ocazia primirei sale de către baptiștii americani.

Propaganda devine din ce în ce mai îndrăznească, iar în părțile nordice ale țării este susținută și de evrei, pare-se, căci, într'un raport al Inspectoratului de Siguranță Cluj, se exprimă bănuiala că, în propaganda adventistă și baptistă, se află amestecată și „Alianța israelită universală”, care întrebuintează și acest mijloc și acest mijloc pentru a contrabalansa pe această cale curentele naționaliste pornite în lumea întreagă.

Ministerul de Interne dă o circulară în Decembrie 1923, în care, repetând dispozițiile Ministerului Cultelor, interzice

colportajul cărților și revistelor diferitelor secte, în trenuri și localuri publice.

Propaganda a pătruns și în cazarme, unde se caută a se influența soldații, pentru a refuza jurământul și întrebuințarea armelor. Ministerul Cultelor propune o anchetă serioasă, la care să ia parte un delegat al său, al Ministerului de Războiu și al Siguranței Generale.

În timpul acesta, se anunță ținerea mai multor congrese ale adventiștilor, la care ar participa numeroși delegați din străinătate. Ministerul Cultelor hotărăște, în Noiembrie 1924, că congresele nu se pot ține decât cu aprobarea Ministerului. Cu acest prilej, se interzice propaganda în trenuri și prin gări.

La 3 Decembrie 1923, se inaugurează în București, str. Labirint, casa de rugăciune a adventiștilor și, cu această ocazie, se anunță construirea și a altora în capitală. Fondurile sunt adunate din contribuția adeptilor de 10% din venit, din vânzarea broșurilor și revistelor și din împrumuturile făcute de asociațiile adventiste din străinătate.

În Piatra-Neamț, adventiștii au cumpărat o casă în centrul orașului, cu 100.000 lei, cheltuind și alte sume însemnate pentru renovarea localului, cu toate că sectanții locali sunt oameni cu stare modestă.

În circulara din Martie 1924, Ministerul Cultelor, constatând că anumite secte religioase, periculoase ordinei publice și siguranței Statului se prezintă sub denumirea de bapțiști, folosindu-se de libertatea de cult admisă acestora, interzice cu desăvârșire secta nazareenilor și a studenților în biblie.

În fine, comisia, compusă din delegații Ministerului Cultelor, de Războiu și Interne, se întrunește în 5 Martie 1924, în scopul de a cerceta chestiunea refuzului jurământului militar

și întrebuințării armei, Comisiunea hotărăște, deocamdată, alcătuirea unei memorii.

Memoriul este prezentat comisiunii de către delegatul Ministerului Cultelor. Memoriul face deosebirea între diferitele secte din țară, deoarece ele adesea sunt confundate. Constată că unii sectanți refuză jurământul și întrebuințarea armii. Ei fac parte din secta evangheliștilor lui GRIGORE CONSTANTINESCU. Arată că acesta a primit bani din străinătate, că el propagă ideea refuzului întrebuințării armei militare. În doctrina evangheliștilor, se vorbește de prăbușirea tronurilor de păstori falși/preoții/, de vărsarea sângelui, se defaimă cultul sfinților. Memoriul menționează faptul că maiorul TOKOS, din marele stat major ungar, are agenți adventiști printre secuiri, spre a slăbi disciplina în armata română. Sectele cu doctrină subversivă/studentii în biblie, nazareni, inochentiști etc/ au fost dela început interzise.

Ministerul de Externe comunică în 5 Mai 1924, că ziarul suedez „Swenska Morgenbladet” publică un articol, în care se vede că se prepară o nouă acțiune internațională asupra „gravelor” persecuțiuni religioase din România; iar la 16 Mai, Uniunea Comunităților adventiste din România, într-o cerere făcută Ministerului de Interne, menționând că mai multe secte însușindu-și denumirea de adventiste, se folosesc de privilegiile acordate acestei secte, roagă Ministerul să facă cuvenita distincție între secta adventistă și sectele uzurpătoare de nume, exprimându-și în același timp satisfacția că Ministerul Cultelor și autoritățile „au binevoit a recunoaște libertatea cultului adventiștilor, potrivit constituțiunei”. Duplicitatea este flagrantă, căci este evidentă contrazicerea între starea reală a adventiștilor din țară și acțiunea lor de defăimare în străinătate, Firește, au fost cazuri speciale, când un colportor fără autorizație a fost trimis la urmasa, dar cazurile de persecuție

generale de unde le scot ? Când ei înșiși recunosc că sunt atâtea ordine și circulări în favoarea adventiștilor și baptiștilor ! Ba chiar președintele comunităților adventiste, predicatorul P.P. PAULINI și alți predicatori, într'o scrisoare publicată în „Dimineața”/21/IX/1924/, aduc mulțumiri publice M.S. Regelui și Ministerului de Interne pentru libertățile constituționale ce nu au binevoit a le garanta.

În Septembrie 1924, s'a inaugurat în București al doilea local al adventiștilor, în str. Popa Tatu. Clădirea costă 1.000.000 lei. Serbarea s'a făcut cu un fast deosebit. În rugăciunile rostite atunci, nu s'a pomenit nimic de Rege și capii oștirilor; iar un grup de copii cu stegulețele tuturor statelor de pe pământ au cântat imn internațional.

Ministerul Cultelor comunică în Iunie 1924, că adventiștii de sub conducerea lui PAULINI s'au divizat în două grupuri: una care a rămas în jurul lui PAULINI și alta sub conducerea lui GHIȚĂ MANEA și MIHAIL STREZA. Aceasta din urmă grupare ar propaga idei contra serviciului militar, contra întrebuințării armei, contra căsătoriei etc.

Sf. Sinod, la 16 Aprilie 1924, alarmat de propaganda mereu crescândă a sectelor religioase opinează: 1/Sectele religioase, cari propovăduiesc contra jurământului de apărători al patriei, să nu fie tolerate; 2/Să se introducă controlul strict al banilor ce vin din afară pentru propagandă; 3/Să se confisce broșurile sectelor ori unde s'ar găsi; 4/Să examineze crezul sectelor; 5/Să se interzică prozelitismul.

Faptul semnalat de Sf. Sinod, cu privire la sumele de bani primite de sectatori din străinătate, se confirmă: un anume I. MOISESCU, adventist din Focșani, primește prin sucursala Băncii Naționale de acolo sume importante, din cari numitul trimite tot prin aceeași sucursală și altor indivizi, în diferite localități.

La 31 Mai 1924, Ministerul Cultelor, răspunzând unei adrese a Siguranței Generale, dispunea, pe baza constituției, colportajul să fie lăsat liber; iar Siguranța Generală dă o circulară.

Ministerul Cultelor, prin adresa din 10 Martie 1924, subliniind că prozelitismul este prohibit, nu admite însă să se aducă jicnire bisericilor existente în ce privește propaganda predicatorilor, pentru cari plenitudinea drepturilor cetățenești și dispune că adunările de cult ale adventiștilor și baptiștilor n'au nevoie de autorizație în parte. Din această adresă rezultă, încă odată, că secta adventistă și cea baptistă sunt recunoscute.

Propaganda sectelor religioase în Oltenia. O parte a țării, unde sectele religioase au avut foarte puțin succes, este Oltenia și județele limitrofe ei din Muntenia. Astfel se raportează că aci adventiștii sunt nebăgați în seamă de populație. Numărul lor este mic: în Craiova 53 adepți; în Alexandria 62; în Caracal o familie; în R.Vâlcea unul; în Balș 5; în Corabia unul; în Roșiorii de Vede 6.

Adventiștii își exercită cultul în casele lor, fără nici o acțiune în afară.

Propaganda sectelor religioase în Bucovina. În acelaș timp cu schimbarea calendarului, propaganda adventistă a profitat de nemulțumirea credincioșilor spre a câștiga foarte mulți adepți.

Propaganda a fost făcută de foștii emigranți la America, cu concursul evreilor, cărora le convine sâmbăta ca zi de repaus. Această propagandă, de nu se vor lua măsuri, va zgudui din temelie biserica de stat.

Centrele cele mai importante ale adventiștilor sunt: Cernăuți, Jucica-Veche, Mămăiești, Fundul-Moldovei și Solca.

Propagandiștii adventiști, după ce ademenesc populația dela sate, o supun la diferite taxe, pe cari le întrebuințează mai